

INTERVJUU

Eesti Rahvusballeti juhi
Toomas Eduri eesmärk
on kasvatada publikut,
kes teab, et tants võib
olla kõik – muinasjutt,
liikumine või vestlus.

KULTUUR LK 14-15

Postimees

www.postimees.ee

KOLMAPÄEV, 9. MAI 2012 • NR 107 (6492) • HIND 0,8 € • TIRAAŽ 53 479

MAJANDUS. UUDISED. ANALÜÜSID

PÕHJAMAADE SUURIM
MAJANDUSPORTAAL

WWW.E24.EE

Prima Vista toob Tartusse Griškovetsi ja Osteri

Neljapäevast pühapäevani vallutab Tartu kirjandus - üheksandat korda toimuva rahvusvahelise festivali Prima Vista tänavuseks peateemaks on «RuumID/roomID». Juba 10. mail kell 12, mil festival pidulikult avatakse, kuuleb TÜ raamatukogu konverentsisaalis festivali patrooni Mihkel Mutti ja lühiloenguga esineb Vene monolavastuste meister Jevgeni Griškovets. Kell 16 leiab aset ka Griškovetsi seminar «Universaalne ja üksik draamateoses» (TÜ peahoone aulatooriumis 232).

Reedel röömustavad tartlasi rokkbänd Varsovie ja luuletajad Jürgen Rooste, Kaur Riisma ja Birk Rohelend. Luulet kuuleb õhtul kell seitse ka kaubamaja kõrval pargiraamatukogu platsil. Laupäeval kell 12 jagab üliõpilastele kasulikke nõuandeid Vene armastatud animafilmide «Harjutusi sabale» ja «38 papa» stsenarist Grigori Oster. Lisaks esinevad laupäeval noored poeedid Helena Läks, Siim Kera ja paljud teised. Pühapäeval liigub festival hommikuse rongiga Tartust Elvasse, kus kohvikus Amelie kohtutakse kirjanik Arne Merilaiga ning kuuleb noorte autorite Eda Ahi ja Kaur Riismaa luulet.

Lisaks toimub festivalil teisigi harivaid seminare, põnevaid kohtumisi kirjanikega, uute raamatute esitlusi, vestlusringe, raadio

INTERVJUU

TIIT
TUUMALU
toimetaja

Toomas, kas te solvuksite väga, kui ma paneksin teie senisele valltsemisajale hindeks tubli rahuldava? Ei solvu. Ma ei ole solvuja tüüp.

Tahate teada ka, miks?

Muidugi. Äkki ma tahan vastu vaielda? Mis nurga alt te seda üldse hindate?

Selle järgi, mis lavalt välja paistab. Kõigepealt repertuaar. Väidan, et suure lava lühiballettide poliitikas on järjekindlus, suisa juhuslikkust, «Othello» ja «Who Cares» pole just kõige terviklikum kombinatsioon, nagu ka «Aeg» ja «Teine sümfonia», rohkem sobivad kokku «Aeg» ja «Othello». Millal ja kas üldse hakkavad regulaarselt suurele lavale jõudma kompaktsed kaasaegsete lühiballettide õhtud?

Oleks neil ainult rohkem publikut... See on selles kinni. Käisime superhea programmi Pärnus («Aeg» ja «Othello» - TT), 800-kohalises saalis oli 200 vaatajat... Ma võin rääkida ükskõik kui palju, et «Aeg» (Tiit Helimetsa lühiballett - TT) on hea töö, aga üle kolme korra me sellega Estonia saali ei täida. Tõsi, meil pole ka patškat (balletiseelik) plakati peal, kui oleks, võib-olla oleks teisti... Nimme ei ole.

Ja ega ma sellest ka päris hästi aru ei saa, kui reklaamitakse, et külla tuleb Vene superballett, mis on tegelikult kokku klopsitud, ja inimesed tormavad seda vaatama. Kui aga esineb Eesti Rahvusballett, kes me oleme palju parema

Lisaks toimub festivalil teisi harivaid seminare, põnevaid kohtumisi kirjanikega, uute raamatute esitlusi, vestlusringe, raadio ööülikooli salvestusi, raamatuoksjon, vabaõhukino, pargiraamatukogu ja raamatulaat. PM

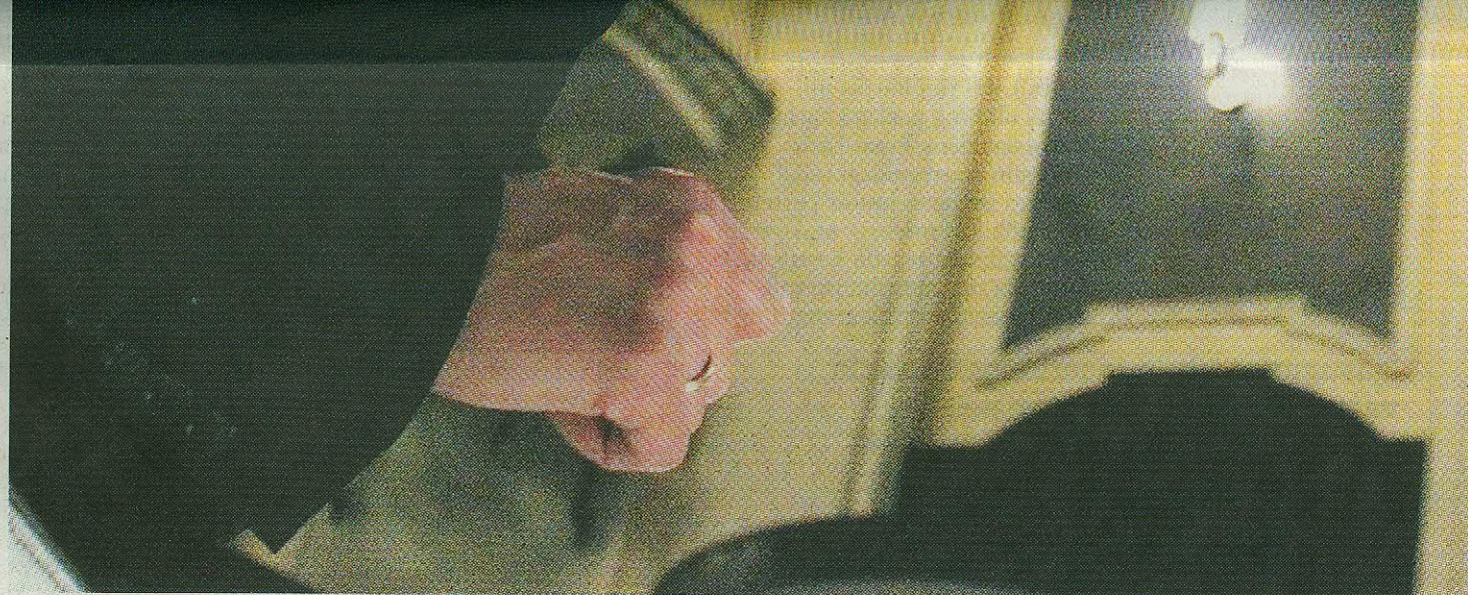

Baltoscandal tuleb taas

4.-7. juulini toimuv rahvusvaheline teatrifestival Baltoscandal toob Rakvere linna ruumi ja lavadele 18 lavastust, *performance*'it ja installatsiooni kaasaegsete etenduskunstide vallast.

► Esmakordselt jõuab Eestisse briti moodsa etenduskunsti lipulaev Forced Entertainment, kes mängib lavastusi «Quizoola!» (pildil) ja «Tomorrow's Parties». Teist korda külastab Eestit Jaapani tuntuima draamakirjaniku ja lavastaja Toshiki Okada trupp Chelfit-sch - Baltoscandalil on võimalik näha nende lavastuse «Current Location» Euroopa esietendust. Festivalile jõuavad ka Hollandi trupp Schwalbe, Belgia kirjanik ja etenduskunstnik Pieter de Buysser ja kunstnik Hans Op de Beeck ning Bulgaaria *performance*-teatri uuenda- ja Ivo Dimchev.

Eesti moodsat etenduskunsti esindavad Mart Kangro, Henri Hütt, Von Krahli teater, Tartu Uus Teater, Taavi Varm ja Erki Kasemets. PM

«Modigliani» proovis: Toomas Edur elab kaasa oma esimese pika balleti sünnile.

FOTO: TOOMAS HUIK

Toomas Edur, rahvusballeti vedur

Sinna on juba tükk aega tagasi, kui Estonia teatris tuli välja pikk kodumaine originaalballett, eesti koreograafi ja eesti helilooja ühine looming. Nüüd on üks selline jälle esietendumas, **Toomas Eduri** ja Tauno Aintsi «Modigliani - neetud kunstnik». Ühtlasi saab Eduril täis kolm aastat rahvusballeti juhtimisest. On põhjust vaadata korraks tagasi.

puballet, mis on tegelikult kokku klopsitud, ja inimesed tormavad seda vaatama. Kui aga esineb Eesti Rahvusballett, kes me oleme palju parema kvaliteediga - me ei ütle, et me oleme Pariisi Ooper, aga meil on tõesti väga tugevad tantsijad -, siis ... on nagu on.

Tegelikult on mujal maailmas ka nii, kaasaegset balleti on raske müüa. Isegi Londoni Kuninglikul Ooperimajal on. Vahe on selles, et nemad võivad seda enesele lubada, sest neil on piisavalt raha. Näiteks tellida Wayne McGregorilt lühiballeti, mille kunstnikutöö ainsuüksi maksab 90 000 naela.

Kui me tahtsime sedasama «Chromat» (võitis 2007 Briti nimekaima, Laurence Olivier nimelise teatriauhinna - TT) hea usu peale siia tuua ja ma Wayne'ile helistasin (2004 tegi McGregor spetsiaalselt Age Ok-sale ja Toomas Edurile tantsunumbri «2 Human» - TT), ütles ta, et temal pole selle vastu midagi, aga kunstnik tahab vaat kui palju. Nuta või naera.

Nii et igasse hooaega te üht sellist õhtut lubada ei julge?

Ei julge jah, teeme, mis võimalik, vaatame, kuidas kujuneb, eesmärk on kasvatada publikut vähehaaval, samm-sammult.

Mis programmide kokkupanekusse puutub, siis *triple bill*'i (kolm lühiballetti või tantsunumbrit ühel õhtul - TT) puhul on selle stiililine terviklikkus oluline, *double bill*'i (kaks ühes - TT) puhul mitte nii väga. Pigem mitmekesisus. Ja see toimib ka, vähemalt mulle tundub nii.

Muidugi on see igavene kombineerimine - nagu lego, klotse on küll vähevõitu, aga maja tuleb valmis ehitada. Nagu Balanchine'igagi («Who Cares» - TT), saime selle välja tuua väikese kavalusega, aastavahetusballi programmis ja

nüüd vaatame, millega see kõige rohkem võiks kokku sobida.

Kas selles, et kaasaegne ballett siinse publiku meeli ei köida, pole siiski süüdi ka meie ballett ise? Kas või ainuüksi see ajast ja arust reetoorika, mida selle puhul valdavalt kasutatakse – et see on mingi eriline muinasjutumaailm, täis mingeid ebamaisaid virvendusi, ja seda üldse mitte fantastika mõistes?

Olen nõus, 21. sajandil peavad ka muinasjutud olema realistlikud, mitte kunstlikud. Ka printsess peab laval olema kõigepealt inimene, mitte Barbi, ülepakutult žestikuleeriv ja stiliseeritud, kuigi väikestele tüdrukutele see meeldib. Sellepärast ma «Manoni» siia tõingi, MacMillan oli just see, kes ajas taga lavalist reaalsust, et tantsija oleks loomulik. Nagu me siin praegu istume, ajame mõistlikult juttu, ei vigurda. «Modigliani» on ka selline.

Minu eesmärk on kasvata da sellist publikut, kes teab, et tants võib olla kõik: võib olla muinasjutt, lihtsalt puhas liikumine või siis vestlev ballett nagu «Manon» ja «Modigliani». Seda kõike peab arendama ja toetama, see kõik võtab aega. Ma ei tulnud siia suure luuaga, et võtan maja välismaalasi täis ja teen nendega uue trupi nagu Kenneth Greve (Soome Rahvusoperi balletijuht – TT) – kõike saab sisse osta, kui on raha.

Pikkade ballettide osas on repertuaar ehk liiga palju Inglismaa poole kaldu. Kas põhjus on selles, et te tunnete sealset kultuuriruumi lihtsalt paremini – ikkagi 19 aastat Inglismaal?

Muidugi on Inglismaa minu teine kodu. Aga see pole peamine. Palun tehke ETV lahti ja vaadake, mis maa seriaalid sealt tulevad, enamik on Inglise omad. Miks? Sest see on hea kvaliteet. Ja Inglise ballett on oma puhutuse poolest üks eeskujulikumaid. Ameerika on vahel natuke labane, seal on vabadus liiga suur, Prantsusmaal on suurepärase tase, aga seal kiputakse ehk liigagi palju laval staaritsema...

Võib-olla oli ka paar otsust, mis tuli teha natuke kiiresti, aga üldiselt oli eesmärk tuua siia lavastusi, mis oleks ennast maailma lavadel juba tõestanud. Ja kui see toimib, siis hakata teisi asju ka tegema. Need balletid sobivad nii meie tantsijatele kui ka publikule ja ... hind on ka oluline, sedagi ei saa ära unustada.

Hinna ja kvaliteedi suhe on palgas?

nis oli seitse aastat. Ja me sõidame sellega nüüd Veneziasse, La Fenice teatrisse (üks Euroopa nimekamaid ooperimaju – TT), meil on seal jõulude ajal viis etendust. Vaat selline asi teeb uhkeks.

Enne seda, suvel, käime ära aga Aomenis ja Hongkongis, «Lumivalgekese ja seitsme põialpoisiga».

Lumivalgeke ja veel keset suve – see kõlab eksootiliselt, nagu riikide nimedki.

Olgu, see pole La Fenice, aga see on väga hea võimalus silma jääda. Kui õnnestub, kutsutakse ehk tagasi. Me ei ole Suur Teater või Kuninglik Ballett, iga väiksemgi liigutus on meile väga tähtis. Ainuüksi tantsijaid peaks see kõvasti motiveerima.

Kiita tuleks teid pööningutantsude sarja eest, kuigi tase osutus ebaühtlaseks ja Alvar Mäe sõnul jäi tantsijate potentsiaal täielikult avamata. Millise hinnangu te ise sellele tagantjärele annaksite?

See oli hea värskendus. Kas või mõne tantsija suhtes, kes muidu solistirole ei saa, aga nüüd sai tunda end väljavalituna, end teistmoodi realiseerida. Jah, kohati oleks võinud olla rohkem liikumist, aga igal juhul loen seda õnnestunuks.

On sellega silis nüüd lõpp?

Ei, kaugeltki mitte. Kui tuleb hea idee, on saal alati avatud. Nagu juunis, kui tuleb välja koreograafiliste etüüdide õhtu, kus seitse meie tantsijat avavad end koreograafina.

Tunnustan, sellised laboratooriumid eksisteerivad iga endast lugupidava teatri juures. Estonias juhtus see viimati kümme aastat tagasi, veel Mai Murdmaa ajal, kui toonased estoone lased, peamiselt aga Mart Kangro ja Dmitri Harchenko, vihastasid välja pool saalitält Soome pensionäre.

(Naerab.) Meie üritame teatrit rohkem publikule teha.

Mai Murdmaast veel, üks tema klassikalisi teoseid «Kuritöö ja karistus» tuli tänava välja projekti-teatri korras. Miks ei võinuks see sündida Estonia teatri laval?

Me planeerime oma asju kaks aastat ette ja Mai tuli oma ideega välja liiga hilja. Me ei saa üleöö selliseid asju teha. Küll toetasime Maid oma tantsijatega. Ja kui te mäletate, siis ka «Phaidra» töime välja koostöös.

Sellist otsust, et Estonia lava on Murdmaa jaoks tulevikus suletud,

Tippu, ikka tippu. (Naerab.) Vastavalt oma võimalustele muidugi. Tahaksime olla üks osa maailma balletiteatrist, et Eesti Rahvusballett ei paneks kedagi õlgu kehitama. Peaksime olema suutelised tantsima heal tasemel nii klassikat, neoklassikat kui kaasaegset repertuaari. Et meil oleks järelkasv, millele midagi ehitada – ka sellele tuleb kaasa aidata.

Tants peaks olema nagu olümpia. Ja riigil tuleks sellesse ka investeerida. Spordi puhul seda küsimust ju ei ole. Meil on olümpiakomitee, igal spordialal on oma liidud, sellised võimsad organisatsioonid, kes arendavad ja juhivad. Balletil pole midagi...

Miks ma nii väga «Manoni» tahtsin? Äkki balletimaailm hakkab vaatama, et Estonia teater teeb «Manoni», ahaa, nad on vist tublid...

Kas te peate võimalikuks, et ühel heal päeval kutsutakse Eesti Rahvusballett Londonisse, sealsesse tantsumajja Sadler's Wellsi näiteks?

Vaadake, milles on asi. Üks kord Londonis ära käia ei ole keeruline, aga et sind veel tagasi kutsutaks... Neid asju peab ajama tasa ja targu.

Trupist veel. 56 tantsijast on Eestis balletti õppinud üle 30 – see on päris hea tulemus, arvestades piliride avanemist ja tantsu univertsalsust. Võrdluseks Vanemuises 32st vähem kui kümne. Kas siln on üldse põhjust mingeid mõistlikke proportsioone hoida, et me saaksime rääkida rahvuslikust balletikunstist?

Muidugi ma tahaks, et kõik oleksid meie enda omad. Aga me ei saa neid ju lihtsalt niisama kusagilt võtta, nad ei kasva ju tänaval. Seda enam, et piirid on lahti. Konkurents on tekkinud. Ja latti ei taha me alla lasta. Kas te teate, kui palju tuli meile CVsid, kui me aasta algul mõnele vabale kohale konkursi välja kuulutasime?

Ei tea, pakun, et umbes sada.

Üle 400. Panime Dance Europe'isse (Inglise tantsuajakiri – TT) kuulutuse, siiaamaani tuleb vastuseid, kuigi konkurss on ammu läbi. Koolid on ise huvitatud, et nende õpilasi tööle võetaks, isegi sellise palga eest nagu meil.

Mis proportsiooni puutub, siis usun, et meil on õnnestunud see siiski üsna tasakaalus

sellega, kuidas neisse suhtutakse – see ka hoiab kinni. Aga rahast ei saa üle ega ümber.

Tallinna balletikooli viimaste aastate lõpetajatest on vaid üksikud praegu Estonia trupis, 2011. aastast näiteks seitsmest üks, 2010 ühe-teistkümnest kaks, 2009 kaheksast null, vabandust, kul see arvepidamine päris täpne ei ole. Mis toimub?

See on ju seesama, mida ma räägin. Miks meil ei ole järelkasvu, miks emad-isad ei too oma lapsi balletikooli, miks on valik väike – see kõik algab kaugemalt, sellest, kuidas riik ja ühiskond balletti väärtustavad. Ei saada aru, et see on tähtis, sama tähtis nagu spordi areng. Kas või tervise seisukohast. Nagu Inglismaal, kus terviseministerium toetab ka tantsukultuuri.

Igasugused balletiringid on küll populaarsed, aga professionaalselt sellega tegeleda ei taheta?

Just. Kõik on korras niikaua, kui see on hobi. Ballett on aga tippsport – või juveelitehas, nagu mina seda nimetan –, mis vajab samasuguseid toetusmehhanisme.

Alates sellest, et andekaid lapsi otsitakse juba algklassidest. Või toetatakse hiljem stipendiumidega. Või makstakse lihtsalt korralikku palka. Seda elukutset õpitakse ikkagi üheksa aastat.

Milline repertuaar ootab vaatajat ees järgnevatel aastatel?

Kaks balletti hooajal, see on praegu meie võimaluste lagi. Järgmisel hooajal on kavas «Bajadeer» – üks patška-ballett peab ikkagi olema –, tahan seda teha värskendatult, kiiremana.

Ja Marina Kesler toob välja originaalkoreograafiaga «Tuhkatriinu», natuke moodsamas tõlgenduses. Edasi tahame Balanchine'ilt «Suveöö unenägu», Aleksei Ratmanskit, John Crankot, Mats Eki, Tiit Helimetsalt ootaks esimest pikka balletti...

Rahvusliku koreograafikunsti arendamise oleme tõsisemalt ette võtnud, arenenud selleni samm-sammult.

Mitu korda te olete selle kolme aasta jooksul kahetsenud, et ameti vastu võtsite?

Kordagi ei ole. Ma olen tahtnud alati tagasi tulla. Ja ma ei ole kunagi tantsinud raha pärast. Ainus asi, mida ma olen kahetsenud, on see, et mul ei ole kolme pead ja kümnet kätt. Või et ei saa end paljundada nagu

kuul juttu, ei vigurid. «Modigliani» on ka selline.

Minu eesmärk on kasvata-
da sellist publikut, kes teab, et
tants võib olla kõik: võib olla
muinasjutt, lihtsalt puhas lii-
kumine või siis vestlev ballett
nagu «Manon» ja «Modigliani».
Seda kõike peab arendama ja
toetama, see kõik võtab aega.
Ma ei tulnud siia suure luvaga,
et võtan maja välismaalasi täis
ja teen nendega uue trupi nagu
Kenneth Greve (Soomes Rahvus-
ooperi balletijuht - TT) - kõi-
ke saab sisse osta, kui on raha.

**Pikkade ballettide osas on reper-
tuaar ehk liiga palju Inglismaa poo-
le kaldu. Kas põhjus on selles, et te
tunnete sealset kultuuriruumi liht-
salt paremini - ikkagi 19 aastat
Inglismaal?**

Muidugi on Inglismaa minu tei-
ne kodu. Aga see pole peamine.
Palun tehke ETV lahti ja vaada-
ke, mis maa seriaalid sealt tu-
levad, enamik on Inglise omad.
Miks? Sest see on hea kvaliteet.
Ja Inglise ballett on oma puh-
tuse poolest üks eeskujuliku-
maid. Ameerika on vahel natu-
ke labane, seal on vabadus lii-
ga suur, Prantsusmaal on suu-
repärane tase, aga seal kiputakse
ehk liigagi palju laval staa-
ritsema...

Võib-olla oli ka paar otsust,
mis tuli teha natuke kiiresti,
aga üldiselt oli eesmärk tuua
siia lavastusi, mis oleks ennast
maailma lavadel juba tõesta-
nud. Ja kui see toimib, siis ha-
kata teisi asju ka tegema. Need
balletid sobivad nii meie tantsi-
jatele kui ka publikule ja ... hind
on ka oluline, sedagi ei saa ära
unustada.

Hinna ja kvaliteedi suhe on paigas?
Jah. Kuigi hinnalt oleme väga
kvaliteetseid lavastusi ikkagi
suhteliselt soodsalt saanud.

**Tänu sellele, et olete Ronald Hyn-
diga («Coppella») ja «Rosalinde»
koreograaf - TT) peaaegu et sina-
sõber? Ja tunnete hästi Kenneth
MacMillani leske?**

Olen neile juba sada kirja saat-
nud, et suur tänu. Miks ma vä-
ga «Manoni» tahtsin? Seal on
see ka, et äkki balletimaailm
hakkab vaatama, et Estonia
teater teeb «Manoni», ahhaa,
nad on vist tublid... Peavad ole-
ma. Meie maine on tänu selle-
le ainult tõusnud, et me tantsi-
me Ronald Hyndi, «Manonist»
rääkimata.

«Pähklipureja» (koreograaf
Ben Stevenson - TT) meeldib
või ei meeldi, aga see on nalja-
kas, see on jõulud. Jah, see ei
ole psühholoogiline «Pähklipu-
reja», aga miks ka mitte? Seda
on 35 aastat Ameerikas tantsi-
tud, siamaani on kavas, Londo-

narja eest, kuigi tase osutus eba-
ühtlaseks ja Alvar Mäe sõnul jäi
tantsijate potentsiaal täielikult ava-
mata. Millise hinnangu te ise selle-
le tagantjärele annaksite?

See oli hea värskendus. Kas või
mõne tantsija suhtes, kes mui-
du solistirolele ei saa, aga nüüd
sai tunda end väljavalituna, end
teistmoodi realiseerida. Jah, ko-
hata oleks võinud olla rohkem
liikumist, aga igal juhul loen se-
da õnnestunuks.

On sellega siis nüüd lõpp?

Ei, kaugeltki mitte. Kui tuleb
hea idee, on saal alati avatud.
Nagu juunis, kui tuleb välja ko-
reograafiliste etüüdide õhtu,
kus seitse meie tantsijat ava-
vad end koreograafina.

**Tunnustan, sellised laboratooriumid
eksisteerivad iga endast lugupida-
va teatri juures. Estonias juhtus
see viimati kümmekond aastat ta-
gasi, veel Mai Murdmaa ajal, kui
toonased estoonlased, peamiselt
aga Mart Kangro ja Dmitri Harchen-
ko, vihasid välja pool saalläit
Soomes pensionäre.**

(Naerab.) Meie üritame teatrit
rohkem publikule teha.

**Mai Murdmaast veel, üks tema
klassikalisi teoseid «Kuritöö ja ka-
ristus» tuli tänava välja projekti-
teatri korras. Miks ei võinuks see
sündida Estonia teatri laval?**

Me planeerime oma asju kaks
aastat ette ja Mai tuli oma
ideega välja liiga hilja. Me ei
saa üleöö selliseid asju teha.
Küll toetasime Maid oma tantsi-
jatega. Ja kui te mäletate, siis
ka «Phaidra» töime välja koos-
tões.

**Sellist otsust, et Estonia lava on
Murdmaa jaoks tulevikus suletud,
ei ole?**

Ei, kindlasti mitte.

**Veel tõstaksin esile seda, et trupp
läheb tehniliselt üha paremaks, kui-
gi pole mitte veel nii ühtse hinga-
misega kui võiks, arenguruumi on
ka tantsijate psühholoogilises et-
tevalmistuses. Olete nõus?**

Nõus, et stabiilsust veel napib.
Kõik etendused ei tule ühtmoo-
di välja. Psühholoogilisuse suhtes
ma ei tea. «Manon» näiteks,
mis esitab tantsijatele ka psüh-
holoogiliselt väga suuri nõud-
misi, on minu meelest väga
hästi esitatud. Kõik lavastused
ei peagi olema selle peale üles
ehitatud. Miks ei võiks «Rosa-
lindet» vaadates lihtsalt naer-
da? Miks on seesama «Rosa-
lindet» kellelegi negatiivse märke-
giga? Eesti rahvas ei saa ju olla
nii rumal, kui ta tuleb ja nau-
dib seda.

**Kuhu te üldse tahate Eesti Rahvus-
balletiga välja jõuda?**

**hakkab vaatama, et Estonia
teater teeb «Manoni»,
ahhaa, nad on vist tublid...**

**Kas te peate võimalikuks, et ühel
heal päeval kutsutakse Eesti Rah-
vusballett Londonisse, sealsesse
tantsumajja Sadler's Wellsi näi-
teks?**

Vaadake, milles on asi. Üks
kord Londonis ära käia ei ole
keeruline, aga et sind veel ta-
gasi kutsutaks... Neid asju peab
ajama tasa ja targu.

**Trupist veel. 56 tantsilast on Ees-
tis balletti õppinud üle 30 - see on
päril hea tulemus, arvestades pli-
ride avanemist ja tantsu univer-
saalsust. Võrdluseks Vanemuises
32st vähem kui kümne. Kas siin on
üldse põhjust mingeid mõistlikke
proportsioone hoida, et me saak-
sime rääkida rahvuslikust balleti-
kunstist?**

Muidugi ma tahaks, et kõik
oleksid meie enda omad. Aga
me ei saa neid ju lihtsalt niisa-
ma kusagilt võtta, nad ei kasva
ju tänaval. Seda enam, et piirid
on lahti. Konkurents on tekki-
nud. Ja latti ei taha me alla las-
ta. Kas te teate, kui palju tu-
li meile CVsid, kui me aasta al-
gul mõnele vabale kohale kon-
kursi välja kuulutasime?

Ei tea, pakun, et umbes sada.

Üle 400. Panime Dance
Europe'isse (Inglise tantsuaja-
kiri - TT) kuulutuse, siamaani
tuleb vastuseid, kuigi konkurss
on ammu läbi. Koolid on ise hu-
vitatud, et nende õpilasi tööle
võetaks, isegi sellise palga eest
nagu meil.

Mis proportsiooni puutub,
siis usun, et meil on õnnestun-
ud see siiski üsna tasakaalus
hoida. Olgem ausad, millega me
ise saame oma tantsijaid üldse
kinni hoida? Noored tahavad
reisida, maailma näha, midagi
uut kogeda. Repertuaariga jah,

**Igasugused balletiringid on küll po-
pulaarsed, aga professionaalselt
sellega tegeleda ei taheta?**

Just. Kõik on korras niikaua,
kui see on hobi. Ballett on aga
tippsport - või juveelitehas, na-
gu mina seda nimetan -, mis
vajab samasuguseid toetusmeh-
hanisme.

Alates sellest, et andekaid
lapsi otsitakse juba algklassi-
dest. Või toetatakse hiljem sti-
pendiumidega. Või makstakse
lihtsalt korralikku palka. Seda
elukutset õpitakse ikkagi ühek-
sa aastat.

**Milline repertuaar ootab vaatajat
ees järgnevatel aastatel?**

Kaks balletti hooajal, see on
praegu meie võimaluste la-
gi. Järgmisel hooajal on kavas
«Bajadeer» - üks patška-ballett
peab ikkagi olema -, tahan seda
teha värskendatult, kiiremana.

Ja Marina Kesler toob välja
originaalkoreograafiaga «Tuh-
katriinu», natuke moodsamas
tõlgenduses. Edasi tahame
Balanchine'ilt «Suveöö unenä-
gu», Aleksei Ratmanskit, John
Crankot, Mats Eki, Tiit Heli-
metsalt ootaks esimest pikka
balletti...

Rahvusliku koreograafia-
kunsti arendamise oleme tõsi-
semalt ette võtnud, arenenud
selleni samm-sammult.

**Mitu korda te olete selle kolme
aasta jooksul kahetsenud, et ame-
ti vastu võtsite?**

Kordagi ei ole. Ma olen tahtnud
alati tagasi tulla. Ja ma ei ole
kunagi tantsinud raha pärast.
Ainus asi, mida ma olen kahet-
senud, on see, et mul ei ole kol-
me pead ja kümnet kätt. Või
et ei saa end paljundada nagu
«Matrixi» filmis.

Ise te enam ei tantsi?

Ei, jalad ei luba. Aitab sellest,
kui ma teisi kannustan.

«Modigliani - neetud kunstnik» on ballett andeka kunstniku tundlikust sisemaail-
mast, kergesti haavatavast enesusest ja -hinnangust. Nimiasos Anatoli Arhan-
gelski. Esietendus reedel Estonia teatris.

FOTO: TOOMAS HUIK